

Groen om de hoek

Met het uitdijen van onze steden groeit ook de behoefte aan natuur dichtbij huis. Staatsbosbeheer bereidt zich samen met anderen, niet in de laatste plaats met bewoners, voor om de natuur rond Utrecht klaar te stomen voor honderdduizenden extra bezoekers de komende jaren.

Fotografie: Anneke Hymmen

De regio rondom Utrecht is een van de gebieden die het sterkst verstedelijken. Tot 2050 komen er zo'n honderdduizend woningen bij. Juist daarom zijn de ogen van beleidsmakers sterk gericht op groen en een groene woonomgeving, zegt An van Veen, adviseur Strategie bij Staatsbosbeheer. "Het is belangrijk dat er voldoende ruimte blijft voor natuur en recreatie én dat de inwoners van Utrecht met de natuur en het erfgoed verbonden blijven." Groen Groeit Mee heet het programma waarmee de provincie Utrecht de verstedelijking in groene banen leidt. Staatsbosbeheer denkt mee, onder meer aan de hand van de resultaten van het onderzoek Natuur om de hoek. Die laten zien hoe de natuurrecreatie in Nederland zich de afgelopen eeuw ontwikkelde.

En geven inzicht in de totstandkoming, de huidige betekenis en de ontwikkelkansen van groene recreatiegebieden die in Nederland vanaf 1965 zijn aangelegd rond grote steden. Het onderzoek biedt daarmee ook belangrijke aanknopingspunten voor de manier waarop groen aan de actuele bouwopgave gekoppeld kan worden. "Per locatie zoeken we nieuwe gebruiksmogelijkheden die natuur, cultuur en beleving verenigen", vertelt An. "Samen met gemeenten, de provincie, ondernemers en bewoners, zodat de ontwikkeling van de woonwijken gelijk oploopt met die van een stevig en gevarieerd groen netwerk."

Bereikbaar vanuit de stad

Veel aandacht gaat uit naar een betere ontsluiting van de recreatiegebieden. Nieuw



Adviseur Strategie bij
Staatsbosbeheer
AN VAN VEEN

"De coronatijd heeft bewezen hoe belangrijk natuur om de hoek is"

Wulven krijgt bijvoorbeeld een nieuw parkeerterrein en een extra afslag op de rondweg. Want hoewel het speelbos hemsbreed dicht bij de stad ligt, is het met de auto nauwelijks te vinden. Een theehuis

Om mens en natuur in harmonie samen te laten bestaan, is vooruitplannen heel belangrijk. De natuur heeft immers tijd nodig zich te ontwikkelen.



Nieuwe visie op beleven

Terwijl steeds meer mensen vaker de natuur in gaan, zijn de budgetten voor het beheer en onderhoud van de recreatieve voorzieningen beperkt. "Dat dwingt ons keuzes te maken in ons aanbod", zegt Erik Tuunter, recreatieadviseur Utrecht en Noord-Holland bij Staatsbosbeheer. De nieuwe visie **Samen gaan we het beleven** helpt daarbij. Aan de basis staan drie speerpunten: 1) kwaliteit boven kwantiteit, 2) niet alles kan overal en 3) meer samenwerking met externe partijen. "Wat we doen, doen we goed", vat Tuunter de visie samen. "En willen we iets extra's, dan zoeken we de samenwerking met gebruikers, gemeenten, bedrijven, noem maar op. Die aanpak biedt nieuwe kansen. Afhankelijk van de natuurwaarden in het gebied maken we zones voor **intensieve recreatie**, met bijvoorbeeld horeca en speelgelegenheden, **gemoedelijke zones** met doorgaande routes voor wandelaars, fietsers en ruiters en **rustige zones** waar de natuur de boventoon voert. We zorgen ook voor betere verbindingen met de stad. Als natuurliefhebber kun je straks dus zelf kiezen: zoek ik de gezelligheid op of juist de stilte?"



© Gerard Lijtenbosgaard

De kern van de recreatiegebieden is het beleven van de natuur. Daarom is er deze fietsbrug, zijn honden welkom, verbreedt Staatsbosbeheer de paden en worden er toiletgebouwen gemaakt.

Fort bij Rijnauwen is het grootste vestingwerk van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Samen met Fort bij Vechten moest het een van de zwakste punten in de linie verdedigen, een stuk dat niet onder water kon worden gezet.



Boswachter Tineke Harlaar en adviseur strategie An van Veen bij het Fort bij Rijnauwen.

Boswachter Tineke is blij met de olifantenpaadjes: "Je ziet dat de kinderen zich het bos toe-eigenen. Precies wat de bedoeling was."

zal daarnaast een extra impuls geven aan het speelbos. Ook het Gagelbos krijgt een nieuw parkeerterrein. Het langgerekte recreatiegebied ligt aan de rondweg om Utrecht, ter hoogte van de wijk Overvecht. Er is al een brede wandel- en fietsbrug gebouwd die bewoners uitnodigt de oversteek te maken naar de trapveldjes, ligweides en het speelbos. Daar zijn recent wandelroutes vanuit het aangrenzende Overvecht bij gekomen. Wie doorloopt of -fiets, staat binnen tien minuten tussen de weilanden met koeien en, in de verte, de schuilplaatsen en forten van de Nieuwe Hollandse Waterlinie.

Cadeau voor de Randstad

De Nieuwe Hollandse Waterlinie noemt An 'een cadeautje van de geschiedenis voor de Randstad'. "De forten en inundatiegebieden, het land dat ten behoeve van verdediging onder water kon worden gezet, vormen een erfenis van groen, pal op onze steden. Adembenemend!" Om daar in de toekomst van te kunnen blijven genieten, gaat Staatsbosbeheer de terreinen meer 'beleefbaar' maken. Met behoud van alle culturele en natuurwaarden. Boswachter Tineke Harlaar vertelt hoe zorgvuldig alle afwegingen worden gemaakt. Neem Fort bij Rijnauwen, een natuurreservaat waar de gebouwen van oktober tot april omwille van de vleermuis kolonie gesloten zijn. "Van die beslotenheid maken we een kracht. We gaan meer excursies houden, bijzondere expedities voor het hele gezin organiseren en ruimtes verhuren als vergaderlocatie. Tegelijk houden we een deel van de 32 hectare natuur verborgen, daar kom ik zelfs maar eens per jaar." Tineke zoekt actief de samenwerking met veel partijen, niet alleen op het fort, maar ook in Nieuw Wulven en het Gagelbos. "Als je wilt dat meer mensen de natuur in trekken, moet je weten wat zij daar willen doen, zodat je de voorzieningen daarop kan aanpassen. Ik probeer alle doelgroepen te bereiken; wandelclubs, hondeneigenaren en



Boswachter bij Staatsbosbeheer
TINEKE HARLAAR
Blog: boswachtersblog.nl/utrecht

"De verborgenheid van Fort bij Rijnauwen is nu haar kracht"

natuurvorsers, maar ook basisscholen, wethouders en welzijnswerkers."

Vooruitziende blik

"Voor de inwoners van Utrecht vormen de recreatiegebieden rondom de stad de verbinding tussen de stadsparken en Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug. Zo is er voor ieder wat wils", zegt An, "of je nu een ommetje of een toer maakt of een dagje uit wil. Met dank aan de planologen die de afgelopen decennia met vooruitziende blik dit groennetwerk hebben aangelegd. Wij borduren daarop voort, óók met onze blik op de toekomst. Het is continu inspelen op maatschappelijke veranderingen. Dertig jaar geleden hadden we niet bedacht dat er nu zo veel mountainbikers van onze terreinen gebruik zouden maken, of dat we festivals zouden faciliteren. Als straks honderdduizenden extra inwoners dichtbij huis van de natuur willen genieten, moeten we nu met z'n allen de omvang, inrichting en het beheer van het groene netwerk op orde brengen. Daar zet Staatsbosbeheer op in."

Tip van de boswachter

Treed in de voetsporen van een spion, doe spannende opdrachten en ontrafel het geheim van Fort 't Hemeltje. staatsbosbeheer.nl/spionnenroute-t-hemeltje